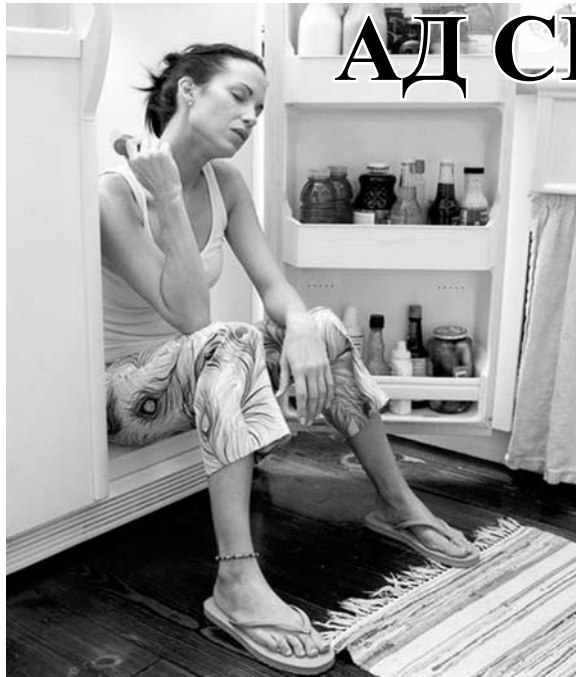

■ Сезонныя парады

Ёсць некалькі няхітрых спосабаў палепшыць самаадчуванне ў спякотнае надвор'е. Паводле слоў урача-метадыста 3-й гарадской дзіцячай клінічнай паліклінікі г. Мінска Галіны САФРОНАВАЙ, калі мы дома, у першую чаргу трэба паклапаціцца аб тым, каб на тых вокнах, куды цягам дня трапляюць сонечныя промні, аказаліся шторы ці жалюзі. Можна заклеіць шкло сонцаахоўнай плёнкай.

ЯК РАТАВАЦЦА АД СПЁКІ ДОМА?

- 1 Ідэальна будзе праветрываць пакоі раніцай, познім вечарам і ноччу. Гэта сапраўды ахалоджвае памяшканне. Аднак будзьце асцярожнымі са скразнякамі, якія могуць стаць прычынай запалення мышцаў шыі, спіны, плечавога пояса.
- 2 Самы просты спосаб ахаладзіцца — выпіць халаднаватай вады, з лёдам і лімонам, лісцем мяты. Добра спатольвае смагу зялёны чай. Каб не пераахладзіць горла, халодныя напоі трэба заўсёды піць невялікімі глоткамі. На піку спёкі галаву і шыю можна абгарнуць мокрым рушніком.
- 3 Рэгулярна прымайце цёплы або халаднаваты душ, які зніжае тэмпературу цела і ўвільгатняе скуру.
- 4 Добра зніжае тэмпературу ў памяшканні вентылятар. Варта прыбраць дываны, часцей рабіць вільготную прыборку.
- 5 Пастаўце ў пакоях ёмістасці з вадой — паветра будзе ахалоджвацца за кошт выпарвання вады.
- 6 Самыя неабходныя справы, асабліва звязаныя з фізічнай нагрузкай, рабіце раніцай або ўвечары. У самую спёку адпачывайце.
- 7 Перагледзьце рацыён харчавання. Менш ужывайце тлустай і салёнай ежы, аддайце перавагу агародніне, садавіне, халодным закускам і супам.
- 8 Адзенне павінна быць свабодным, з натуральных тканін.

Святлана БАРЫСЕНКА

■ Гэта будзе...

Дрыбін запрашае на таржкі, а Чыгірынка — на бард-рыбалку

Выбіраць паміж фестывалем народных промыслаў і музычна-спартыўным святам на беразе вадасховішча каля быхаўскай вёскі Чачэвічы давядзецца ўжо ў гэтыя выхадныя. Але, як кажуць арганізатары мерапрыемстваў, сумаваць не будзеце нідзе.

У сталіцы шапавалаў Дрыбіне будзе магчымасць набыць валёнкі, папоўніць запасы мёду, паспытаць гарбату з гаючых зёлак на «жывой вадзе», паласавацца рыбнымі стравамі і пабачыць яшчэ шмат чаго іншага не менш прыемнага. Майстры запрасяюць на майстар-класы, дзе навучаць усіх ахвотных асновам старадаўніх рамёстваў. Будзе магчымасць з першых вуснаў пачуць сакрэты дрыбінскіх шапавалаў, промысел якіх лічыцца нацыянальнай каштоўнасцю краіны. Фэстываль пройдзе пад акампанемент 30 творчых калектываў Беларусі і Расіі, а завершыцца вялікім шоу агню экстрэм-тэатра «Берсек», канцэртм беларускай спявачкі Іскуі Абалян і феерверкам.

Не менш цікавая праграма свята «Вялікая бард-рыбалка», дзе збіраюцца зварыць аж паўтары тысячы літраў юшкі! Будзе магчымасць папарыцца ў лазні і атрымаць карысную інфармацыю ад лепшых парыльшчыкаў Беларусі, Расіі і Украіны, пагуляць у пляжны футбол, наведаць кулінарныя майстар-класы і фотавыставы. Прыхільнікаў аўтарскай песні чакае шмат цікавых сустрэч з вядомымі бардамі. Прыедзе нават скандальна вядомы Псой Караленка з Масквы. А га-лоўнае, у рыбаловаў будзе магчымасць на справе даказаць, хто з іх самы спрытны і ўдачлівы. У спарборніцтвах па лоўлі рыбы звычайным аматарам складуць канкурэнцыю барды. Арганізатары абяцаюць нават вандрожку на верталёце, каб з вышыні птушынага палёту ўбачыць усю прыгажосць Чыгірынскага вадасховішча.

Трэба адзначыць, што ўсе дрыбінскія мерапрыемствы бясплатныя, а вось уваходны квіток на бард-рыбалку каштуе 30 000 рублёў.

Нэллі ЗІГУЛЯ

Вядучая рубрыкі Ірына ТАМКОВІЧ

САКРЭТЫ САДАВОДАЎ

✓ Пры пасадцы вішань і сліў унясенне гною ў пасадачную яму неабавязковае. Значна больш карысці будзе ад унясення драўнянага попелу, касцяной мукі, старой вапны, перапаленай гліны або бітай тынкоўкі. У занадта ўрадлівай, «тлустай» зямлі вішні і слівы пачынаюць хварэць, у іх адбываецца растрэскванне кары і цяжэнне камедзі. Плодана-шэнне ад гэтага зніжаецца. І вішні, і слівы не любяць абрэзкі кроны, пераносяць яе даволі хваравіта. Таму рэкамендуецца фармаваць крону адразу пры пасадцы саджанцаў. Ад бакавых галін пакідаюць прыкладна па 1/3 даўжыні, цэнтральныя парасткі кароцяць напалову ці крыху менш. У наступныя гады дапушчальна толькі выдаляць падмерзлыя парасткі. Прыжывальнасць саджанцаў плодовых дрэў значна вышэй пры пасадцы іх у пасляабедзенны час, бліжэй да вечара.

✓ Зямлю пад дрэвамі задзірваняць непажадана, паколькі трава моцна высільвае глебу. Лепш пасадзіць кветкі, духмяныя травы або ягаднік, якія ўсё роўна давядзецца рыхліць і ўгнаюваць, а значыць, і дрэву будзе толькі карысць. Глебу пад кронамі плодовых дрэў абавязкова трэба рыхліць і ўгнаюваць. Пры гэтым перакопваць на глыбіню не больш за 10 см. Каб унесці ўгнаенні глыбей, трэба вострым калом асцярожна прарабіць у глебе паглыбленні на 30-50 см, адступішы ад ствала прыкладна на 1 метр ці бліжэй да перыметра кроны. Такія паглыбленні робяць вакол дрэва ў некалькіх месцах. У іх і наліваюць прыгатаваныя ўгнаенні, пакуль глеба будзе іх убіраць. Затым адтуліны засыпаюць рыхлай урадлівай зямлёй.

✓ Дарослыя пладаносныя дрэвы можна падкарміць наступным чынам: па перыметры кроны капаюць па крузе канаўку шырынёй і глыбінёй каля 35 см. Яе запаўняюць перапрэлым гноем з дабаўленнем 3-4 кг драўнянага попелу, трохі ўшчыльняюць і засыпаюць глебай. Пры ўгнаенні сліў і вішань карысна яшчэ дадаць гашанай вапны або старой тынкоўкі.

✓ Дрэвы бываюць бясплоднымі па розных прычынах. ○ Калі пры пасадцы была заглыблена каранёвая шыйка, то дрэўца дрэнна расце і хварэе.

○ Пры пасадцы саджанцаў у сырым халаднаватым месцы, калі карані дакранаюцца да палітоў глебы з блізкім заляганнем халодных грунтавых водаў.

○ Калі глеба занадта бедная. ○ Калі ж глеба ўрадлівая, а дрэвы скідаюць кветкі і завязь, значыць, не хапае мінеральных рэчываў. Трэба тэрмінова ўнесці мінеральныя ўгнаенні з фосфарам і каліем.

○ Калі глеба занадта тлустая. Пры гэтым на дрэвах шмат лістоты і вельмі мала плодовых галінак. У такім выпадку да глебы прымешваюць гліну, попел, вапну або ўносяць фосфарна-калійныя ўгнаенні.

○ Пры занадта моцным абрэзванні адбываецца інтэнсіўны рост вегетатыўных, але не плодовых парасткаў.

○ Калі падчас цвіцення назіраліся моцныя замаразкі альбо стаяла вельмі сырое дажджлівае надвор'е. У такім выпадку насякомых вельмі мала і кветкі застаюцца неапыленымі.

○ Пры моцным пашкодванні дрэў насякомымі. Неабходна праводзіць прафілактычнае апыркванне адпаведнымі прэпаратамі ва ўстаноўленыя тэрміны.

СІСТЭМА КРОПЕЛЬНАГА ПАЛІВУ СВАІМІ РУКАМІ

Зладзіць аўтаматызаванае кропельнае арашэнне сваімі рукамі — задача даволі складаная. Аднак тыя агароднікі, хто змог абсталяваць такой сістэмай свой участак, не шкадуць пра выдаткаваны час і грошы.

Пры кропельным паліве, у адрозненне ад традыцыйных спосабаў, вада расходуецца эканомна, да расліны яна падаецца рэгулярна ў патрэбнай колькасці і ў патрэбнае месца — у каранёвую зону. Гэты метаідэальны для паліву прыгожа аформленых кветнікаў, градак, плодовых дрэў і кустоў, жывых агароджаў.

Якасцю сістэму кропельнага паліву можна зрабіць самастойна. Аднак з самага пачатку варта адмовіцца ад думкі вырабіць самому ўсе кампаненты сістэмы. Інакш вы дарэмна страціце шмат часу, і ваша сістэма будзе працаздольнай. Калі ўжо вы вырашылі зрабіць кропельны паліў сваімі рукамі, на будзьце якасныя камплектуючыя і збырыце з іх дыхтоўную і даўгавечную сістэму, якая будзе працаваць пры мінімальным вашым удзеле шмат гадоў.

Што трэба для таго, каб зрабіць кропельную сістэму паліву, якая нармальна функцыянуе? Выкажам здагадку, што да вашага ўчастку падведзена труба з водаправоднай вадай, і больш у вас нічога няма.

Для ўладкавання кропельнай сістэмы паліву сваімі рукамі спатрэбіцца:

Кропельніцы, якія з'яўляюцца галоўнымі элементамі сістэмы. Ад іх функцыянавання непасрэдна залежыць, наколькі добра працуе кропельнае арашэнне. Кропельніцы бываюць з нерэгуляваным і рэгуляваным расходам вады. Дыяпазон гэтага параметру даволі шырокі — ад 2 да 20 літраў за гадзіну. Акрамя гэтага, кропельніцы бываюць кампенсацыйнымі і некампенсацыйнымі. Першыя захоўваюць стабільны расход незалежна ад ціску вады ў трубаправодзе. Лепшымі з'яўляюцца рэгуляваныя кампенсацыйныя кропельніцы.

Разгалінавальнікі, якія называюць «павукамі». Іх колькасць павінна быць роўная колькасці кропельніц, да якіх яны далучаюцца. «Павукі» маюць ад 2 да 4-х адыходзячых штуцараў.

Мікратрубкі. Тонкія пластмасавыя трубки, якія надзяваюць на штуцары «павукоў» і якія адводзяць ваду ў непасрэдны пункт паліву.

Стойкі. Гэтыя элементы служаць для ўстаноўкі ў пэўны пункт паліву. Да іх мацуюцца канцы мікратрубак.

Размеркавальная трубка. Адзін яе канец мацуецца да трубаправода, другі затыкаецца заглушкай. З бакоў да трубки на пэўнай адлегласці адна ад адной мацуюцца кропельніцы з прымацаванымі да іх «павукамі» і мікратрубкамі. Звычайна размеркавальная пластмасавая трубка мае дыяметр 16 мм, таўшчыню сценкі 1,1 мм. Гэтая трубка з далучанымі да яе элементамі з'яўляецца асноўнай зборачнай адзінкай (модулем) сістэмы арашэння. Колькасць такіх модуляў на агародзе залежыць ад

плошчы, якую вы хочаце паліваць. Напрыклад, дзвюх размеркавальных трубак у зборы дастаткова, каб ажыццявіць кропельны паліў у цяплицы сярэдніх памераў.

Стартканэктары, якія ўяўляюць сабой асаблівыя штуцеры для мацавання размеркавальнай трубки да трубаправода. Для ўстаноўкі стартканэктара ў трубаправодзе свідруецца адтуліна, у якую ўстаўляецца штуцэр стартканэктара. Ушчыльненне адбываецца з дапамогай заціскаючай гайкі, якая знаходзіцца на стартканэктары.

Трубаправод. Гэта не што іншае, як пластмасавая трубка, якая падводзіць ваду ад фільтра да размеркавальных трубак. Адзін канец яе мацуецца да фільтра, другі закрыты заглушкай.

Вадзяны фільтр. Не варта думаць, што вада ў водаправодзе і без фільтра досыць чыстая. Працаздольнасць сістэмы кропельнага арашэння наўпрост залежыць ад чысціны вады. Невялікі кавалачак іржы або гразі можа забіць вузкія адтуліны кропельніцы. Перш чым купляць фільтр, трэба вызначыцца з яго маркай і прадукцыйнасцю. Каб падлічыць неабходную прадукцыйнасць, трэба ведаць, колькі кропельніц будзе на агародзе. Памножышы іх колькасць на расход, атрымаем прадукцыйнасць фільтра, неабходную для забеспячэння ўсіх кропельніц

чыстай вадай. Вадзяны фільтр мацуецца да трубы з водаправоднай вадай.

Розная злучальная армаатура, прызначаная для злучэння ўсіх элементаў: штуцеры, фітынгі, траякі, кампенсатары ціску, краны. З дапамогай апошніх можна перакрываць ці адкрываць ваду на асобных участках агарода. Кампенсатары ціску выкарыстоўваюцца для рэгулявання напору ў сістэме.

Апісаная сістэма кропельнага паліву з'яўляецца найбольш надзейнай і даўгавечнай. Тэрмін яе службы можа складаць 8-12 гадоў. Абсталяваўшы агарод такой сістэмай, можна надоўга забыцца на праблемы, звязаныя з палівам.

СІСТЭМА КРОПЕЛЬНАГА ПАЛІВУ З ВЫКАРЫСТАННЕМ КРОПЕЛЬНАЙ СТУЖКІ

Існуюць больш простыя і менш даўгавечныя сістэмы паліву з выкарыстаннем кропельных стужак, якія ўяўляюць сабой трубку з таўшчынёй сценкі ад 125 да 200 мкм. Стужка мае сістэму выпускных адтулін, размешчаных на пэўнай адлегласці адна ад адной — звычайна 20, 30, і 100 сантыметраў. Адным канцом яна далучаецца да падводзячага трубаправода з дапамогай стартканэктара, на другім канцы замацоўваецца заглушка. Пры падачы вады яна пачынае выцякаць з выпускных адтулін стужкі.

Перавагай сістэм з кропельнымі стужкамі з'яўляецца іх прастата і таннасць. Адна стужка замяняе ўсю тую частку вышэй-апісанай сістэмы кропельнага арашэння, якая складаецца з размеркавальных трубак, кропельніц, «павукоў», мікратрубак і стоек. Аднак тэрмін службы кропельных стужак не перавышае 2—3-х гадоў. Акрамя таго, яе тонкія сценкі могуць прагрызці розныя насельнікі градак. Такі небяспечны шкоднік, як мядзведка — «субмарына агародаў» — адным рухам сківіць здольная ператварыць кропельную стужку ў бескарысную дзіравую трубку.

Акрамя гэтага, пры выкарыстанні кропельных стужак нельга рэгуляваць колькасць вады, якая падаецца да расліны; яна будзе мяняцца ў залежнасці ад напору ў трубаправодзе. Не дазваляе кропельная стужка і падводзіць ваду ў пэўнае месца.

Найбольш дасканалая сістэмай кропельнага арашэння з'яўляецца цалкам аўтаматызаваная сістэма падачы вады да раслін, якая можа працаваць практычна без удзелу чалавека. Часам яе ўключэння і адключэння, расходам вады кіруе апаратура, праграмаваная на пэўны рэжым.